



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **M. K.**, zast. JUDr. Tomášem Vymazalem, advokátem, se sídlem Wellnerova 1322/3c, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 12. 1. 2016, č. j. 59 A 9/2014 – 39,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 12. 1. 2016, č. j. 59 A 9/2014 – 39, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 10. 2014, č. j. KUOK 96048/2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Přerova ze dne 15. 8. 2014, č. j. MMPr/097751/2014/GO, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění ke dni spáchání přestupku (dále jen „zákon o silničním provozu“). Tohoto jednání se žalobce dopustil tím, že dne 12. 11. 2013 kolem 07:40 hodin řídil v takové době po užití jiné návykové látky, kdy mohl být ještě pod jejím vlivem, motorové vozidlo tovární značky Renault Megane, registrační značky X, přičemž byl kontrolován hlídkou Policie České republiky. Výsledek testu, který byl proveden za použití testeru Drugwipe 5S, byl

pozitivní na jinou návykovou látku ze skupiny amfetaminy, extáze, speed a metamphetaminy. Na výzvu policisty se žalobce podrobil lékařskému vyšetření, při kterém mu byly odebrány vzorky krve a moči pro laboratorní a toxikologické vyšetření. Laboratorním rozбором vzorku krve obviněného bylo prokázáno, že v krevním séru měl koncentraci 143 ng/ml metamfetaminu a 13 ng/ml amfetaminu. Tímto jednáním žalobce porušil ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, za což mu byla uložena pokuta ve výši 15.000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 10 měsíců počínaje dnem nabytí právní moci rozhodnutí; dále mu byla uložena povinnost uhradit náklady řízení ve výši 2.500 Kč

[2] Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně popsal průběh řízení před správním orgánem prvního stupně a vyslovil přesvědčení, že předložené podklady zcela objasňují skutečný stav věci a spolehlivě prokazují spáchání přestupku žalobcem. Odkázal přitom na obsah výpovědi zasahujících policistů, kteří potvrdili pozitivní orientační vyšetření žalobce na látku amfetaminy, extáze, speed a metamphetaminy, výsledky lékařského vyšetření a závěry znaleckého posudku znalce Ing. Ivo Válka, CSc., z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, z něhož vyplývá, že v krevním vzorku byl prokázán metamfetamin (pervitin) a jeho metabolit amfetamin, a to 143 $\mu\text{g/l}$ metamfetaminu a 13 $\mu\text{g/l}$ amfetaminu. Dále znalec ve svých závěrech k účinkům prokázaných látek uvedl, že konkrétní míru ovlivnění určité osoby metamfetaminem nelze většinou jednoznačně určit. Ovlivnění jedince psychotropními látkami je totiž závislé na celé řadě faktorů, zejména na množství, době, způsobu a frekvenci užívání, míře tolerance (tedy na návyku) a také na fyzických a psychických dispozicích uživatele. Výsledkem spolupůsobení všech uvedených faktorů může být značně rozdílná individuální odezva na aplikované množství. V odborné literatuře jsou koncentrace metamfetaminu v krvi od 100 – 200 $\mu\text{g/l}$ uváděny jako hranice oblasti toxických koncentrací, kdy se již mohou projevovat nežádoucí účinky metamfetaminu spojené s předávkováním. Uvedené hodnoty tedy mohou být považovány za hranici vylučující způsobilost bezpečného řízení motorového vozidla. S ohledem na výše uvedené lze důvodně předpokládat, že prokázané hodnoty v krvi žalobce zakládaly u jmenovaného stav vylučující způsobilost k bezpečnému řízení motorového vozidla.

[3] Žalovaný k námitkám žalobce uvedl, že správní orgán prvního stupně odkázal na nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, ale tento předpis nabyl účinnosti až 2. 4. 2014, proto nemohl být v dané věci aplikován, ale bylo k němu přihlédnuto ohledně hodnot v něm uvedeným pro návykové látky metamfetamin a amfetamin, když hraniční hodnota pro ovlivnění je stanovena ve výši 25 ng/ml. U žalobce přitom bylo zjištěno, že měl v krvi hodnoty 143 $\mu\text{g/l}$ metamfetaminu a 13 $\mu\text{g/l}$ amfetaminu. Znalec v předmětném posudku jednoznačně konstatoval, že žalobce se zjištěnými hodnotami návykových látek byl jimi ovlivněn, když takový nález v krvi řidiče motorového vozidla je významným rizikovým faktorem pro bezpečné ovládání motorového vozidla, tudíž takový stav není slučitelný s bezpečným ovládáním motorového vozidla. K posouzení, zda žalobce byl ve stavu vylučujícím způsobilost ovládat motorového vozidla, je podle žalovaného příslušný znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie; pokud by však žalobce byl ve stavu vylučujícím jeho způsobilost k řízení motorového vozidla, jednalo by se podle názoru žalovaného s největší pravděpodobností o trestný čin (přečin) ohrožení pod vlivem návykové látky.

pokračování

K požadavku žalobce na zpracování revizního znaleckého posudku žalovaný odvětil, že jej neshledal důvodným, neboť podle jeho názoru bylo spolehlivě prokázáno, že obviněný byl v době řízení motorového vozidla ovlivněn návykovou látkou. Žalobce měl ostatně možnost takovýto posudek předložit sám, pokud na něm trval. Žalovaný se neztotožnil ani s výtkou žalobce, že odebraný krevní vzorek byl vyhodnocen po lhůtě 8 týdnů, kdy měl být již zlikvidován. Žalobce totiž dezinterpretuje znalecký posudek, který hovoří pouze o tom, že zbylý biologický materiál bude uložen v toxikologické laboratoři.

[4] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou ze dne 5. 11. 2014, v níž namítal, že správní orgány věc nesprávně posoudily a že nepostupovaly v souladu se zásadou v pochybnostech ve prospěch pachatele, a to jak ve vztahu k posouzení důkazů, tak i ve vztahu k následnému vyhodnocení jejich obsahu. Žalovaný totiž „nedal prostor“ pro rozhodování o jakýchkoli námitkách žalobce, tudíž se nedostatečně vypořádal s jeho odvoláním. Žalobce proto navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný se k žalobě vyjádřil v podání ze dne 15. 12. 2014, v němž uvedl, že žalobce sice zpochybňuje jednotlivé podklady, avšak činí to velmi obecně a konkrétně neuvádí, který podklad byl hodnocen nesprávně. Vyslovil přesvědčení, že se s odvoláním žalobce řádně v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádal a že v dané věci byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti v souladu se zásadou zákonnosti. Z obsahu spisu vyplývá, že žalobce nebyl v průběhu řízení krácen svých právech a žalovaný proto navrhoval, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[6] Žalobce v podání ze dne 11. 1. 2016, označeném jako doplnění žaloby, uvedl, že silniční zákon byl novelizován zákonem č. 233/2013, s účinností od 17. 8. 2013, tím způsobem, že limitní hodnoty návykové látky, po jejichž dosažení lze hovořit o naplnění skutkové podstaty přestupku, musely být stanoveny v prováděcím předpise. Příslušný prováděcí předpis však nabyl účinnosti až 2. 4. 2014, tj. po spáchání údajného přestupku žalobcem. Žalobce proto vyslovil názor, že v době údajného přestupku neexistoval žádný předpis, na jehož základě by bylo možné mu klást za vinu spáchání protiprávního jednání. Žalobce měl za to, že vzniklé právní vakuum mu nelze klást k tíži a nelze jej obcházet ani odkazem na znalecký posudek.

[7] Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 12. 1. 2016, č. j. 59 A 9/2014 – 39, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud potvrdil, že postup při prokázání přestupku řízení pod vlivem návykové látky do účinnosti novely zákona o silničním provozu (do 16. 8. 2013) byl takový, že vzorky odebrané moči a krve byly zaslány do toxikologické laboratoře k ověření přítomnosti návykové látky; následně bylo přistoupeno k analýze krevního vzorku pomocí specifických chromatografických metod v kombinaci s hmotností spektrometrií, jejíž závěr byl obsažen ve znaleckém posudku; ten však obsahoval pouze určení množství návykové látky. K prokázání naplnění skutkové podstaty přestupku však bylo nutné provést další znalecké zkoumání znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ohledně ovlivnění přestupce návykovou látkou. Později však došlo k novelizaci § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, a to zákonem č. 233/2013 Sb. s účinností od 17. 8. 2013, když zákonodárce zavedl tzv. analytický princip, který vychází z nejnovějších vědeckých

poznatků na poli odhalování návykových látek u řidičů, podle nichž u některých návykových látek lze jasně specifikovat, od kterého množství a u jakých návykových látek je možné na řidiče pohlížet jako na ovlivněného návykovou látkou. Zákodárce přitom zvolil formu zmocnění k vydání prováděcího předpisu, kterým měl být stanoven seznam návykových látek, u nichž lze analytický princip uplatnit, včetně stanovení mezních hodnot. V důsledku této právní úpravy tak podle soudu odpadla potřeba nechat v každém jednotlivém případě zpracovat znalecký posudek z oboru psychiatrie, přičemž pro prokázání viny postačují pouze výsledky toxikologického zjištění. U těch návykových látek, které nejsou v prováděcím právním předpisu vyjmenovány, však k žádné změně oproti předchozímu stavu podle závěru soudu nedošlo, tj. správní orgány musí provést standardní dokazování. Příslušným prováděcím předpisem bylo nařízení vlády č. 41/2014 Sb., které však nabylo účinnosti až dne 2. 4. 2014, tudíž toto nařízení nemohlo mít dopad na skutek, který se stal v listopadu 2013. Za situace, kdy neexistoval seznam jiných návykových látek a jejich hodnot, správní orgány měly postupovat stejně jako při předchozí právní úpravě, tedy za použití standardního zkoumání. To se však v dané věci nestalo, neboť správní orgány vyšly toliko ze znaleckého posudku znalce z odvětví toxikologie, což je pro určení, zda a jak byl žalobce ovlivněn návykovou látkou v době řízení vozidla, nedostatečné. Tento závěr rovněž odpovídá recentní rozhodovací praxi Nejvyššího soudu ohledně prokazování naplnění skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky. Soud se v neposlední řadě neztotožnil se závěrem žalovaného, že znalec ve svém posudku uvedl, že žalobce byl ovlivněn zjištěnými látkami, neboť znalec pouze popisoval obecné charakteristiky látek zjištěných u žalobce.

[8] Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 12. 1. 2016, č. j. 59 A 9/2014 – 39, podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 17. 2. 2016. V doplnění kasační stížnosti ze dne 3. 3. 2016 uvedl, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítal, že v předmětném řízení bylo zkoumáno, zda se žalobce dopustil přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, tedy zda v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) téhož předpisu řídil vozidlo po požití alkoholického nápoje nebo použití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. Poukázal přitom na to, že žalobce nebyl viněn z přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. c) téhož zákona, který pro své naplnění požaduje zkoumání, zda řidič řídil vozidlo nebo jel na zvířeti ve stavu vylučujícím způsobilost. S ohledem na znění těchto ustanovení měl stěžovatel za to, že jeho povinností bylo zaměřit se pouze na zjištění, zda žalobce řídil vozidlo po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky, nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, což bylo v dané věci podle názoru stěžovatele prokázáno. Závěry Nejvyššího soudu, které cituje krajský soud, se týkají zcela jiné skutkové podstaty, jež je použitelná pouze v případě stavu vylučujícím způsobilost k výkonu činnosti. Jako důkaz prokázání ovlivnění jinou návykovou látkou žalobce byl přitom vzat nejen znalecký posudek znalce v oboru zdravotnictví – toxikologie, ale i odborné stanovisko České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ve věci problematiky posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami. Právě na závěrech této společnosti byly následně stanoveny limitní hodnoty některých návykových látek. Krajský

pokračování

soud stěžovateli rovněž nesprávně vytknul užití slov, že „žalobce byl jednoznačně ovlivněn zjištěnými látkami“, neboť napadené rozhodnutí pouze obsahuje shrnutí příslušných závěrů znalce. Stěžovatel proto navrhoval, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalobce se ke kasační stížnosti vyjádřil v podání ze dne 21. 3. 2016, v němž citoval příslušná ustanovení zákona o silničním provozu, z nichž dovozoval, že správní orgány musely prokázat, že řídil v době, kdy mohl být ještě pod vlivem návykové látky. Nepostačuje tedy pouze konstatovat, že se v jeho těle našla droga. Poukázal na praxi správních orgánů před 17. 8. 2013 ohledně dokazování ovlivnění řidiče návykovou látkou, přičemž vyslovil přesvědčení, že za situace, kdy neexistoval příslušný prováděcí předpis, měly správní orgány postupovat i po tomto datu v souladu se svou předchozí rozhodovací praxí. Setrval rovněž na argumentaci, že bylo nutné, aby minimální hodnoty návykových látek v krvi řidiče stanovil prováděcí právní předpis, pokud však ten nebyl v předmětné době účinný, nelze hovořit ani o tom, že by takové jednání bylo protiprávní, neboť chyběl právní základ v podobě prováděcího předpisu. Žalobce proto navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[10] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „*nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.*“ Nesprávné posouzení právní otázky v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav byl krajským soudem aplikován nesprávný právní názor.

[12] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[13] Z obsahu předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že správní orgán prvního stupně nechal vypracovat znalecký posudek ohledně zjištění druhu a množství návykové látky obsažené v krevním vzorku žalobce. Znalec Ing. Ivo Válka, se specializací z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, ve znaleckém posudku ze dne 30. 1. 2014 dospěl k závěru, že v krevním vzorku žalobce byl zjištěn metamfetamin (pervitin) a jeho metabolit amfetamin, a to 143 µg/l metamfetaminu a 13 µg/l amfetaminu. Dále znalec ve svých závěrech k účinkům prokázaných látek uvedl, že konkrétní míru ovlivnění určité osoby metamfetaminem nelze většinou jednoznačně určit. Ovlivnění jedince

psychotropními látkami je totiž závislé na celé řadě faktorů, zejména na množství, době, způsobu a frekvenci užívání, míře tolerance (tedy na návyku) a také na fyzických a psychických dispozicích uživatele. Výsledkem spolupůsobení všech uvedených faktorů může být podle znalce značně rozdílná individuální odezva na aplikované množství. V odborné literatuře jsou koncentrace metamfetaminu v krvi od 100 – 200 µg/l uváděny jako hranice oblasti toxických koncentrací, kdy se již mohou projevovat nežádoucí účinky metamfetaminu spojené s předávkováním. Uvedené hodnoty tedy mohou být považovány za hranici vylučující způsobilost bezpečného řízení motorového vozidla. S ohledem na výše uvedené lze podle závěru znalce důvodně předpokládat, že prokázané hodnoty v krvi žalobce zakládaly u jmenovaného stav vylučující způsobilost k bezpečnému řízení motorového vozidla.

[14] Správní orgán prvního stupně k otázce ovlivnění žalobce návykovými látkami v odůvodnění rozhodnutí ze dne 15. 8. 2014, č. j. MMPr/097751/2014/GO, uvedl, že je irelevantní, že žalobce subjektivně nepociťoval ovlivnění návykovou látkou. Odkázal rovněž na odborné stanovisko České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie České lékařské společnosti J. E. Purkyně, týkající se problematiky posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami, podle něhož řidič je ovlivněn návykovou látkou v případě, že nebyla překročena arbitrárně daná koncentrační mez návykové látky v krevním vzorku. V případě methamfetaminu a amfetaminu je koncentrační mez dána hodnotou 25 µg/l. U amfetaminu nebyla u žalobce tato mez překročena, u methamfetaminu však byla podle správního orgánu prvního stupně překročena výrazně.

[15] Podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu ve znění do 16. 8. 2013 platilo, že *„řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem.“* Podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu ve znění po 17. 8. 2013 platí, že *„řidič nesmí řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky; v případě jiných návykových látek uvedených v prováděcím právním předpise se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, pokud její množství v krevním vzorku řidiče dosáhne alespoň limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.“*

[16] Novelizace citovaného ustanovení zákona o silničním provozu byla provedena zákonem č. 233/2013 Sb., v jehož důvodové zprávě stojí, že *„Předložený návrh novely zákona o silničním provozu vychází z nejnovějších vědeckých poznatků na poli odhalování jiných návykových látek u řidičů, jenž byl již také promítnut do právních úprav celé řady jiných států. Spočívá v zavedení tzv. analytického principu, který je založen na aktuálních poznatcích soudních lékařů a soudních toxikologů, že minimálně u některých návykových látek, včetně všech nejběžněji zneužívaných drog, lze jasně specifikovat, od kterého množství je možné na řidiče pohlížet jako na ovlivněného návykovou látkou, a to i při zohlednění možné odchylky prováděného měření.“*

S ohledem na výše popsané problémy, které stávající právní úprava a její aplikace v praxi působí, doporučil kupříkladu Výbor České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ČLS JEP již na svém zasedání dne 11. ledna 2001 legislativně zakotvit do právního řádu České republiky

pokračování

tzv. analytický princip (legislativně již upraven např. v Německu, Belgii, Švédsku či některých státech USA), podle kterého, zjednodušeně řečeno, přítomnost tzv. ilegální drogy či jejích metabolitů v krvi řidiče prokazuje ovlivnění řidiče touto návykovou látkou. Toto stanovisko Výboru bylo následně prezentováno v časopise Česko-slovenská patologie a soudní lékařství č. 46, 2001, 2, s. 30, dostupné též na webových stránkách <http://soudnilekarstvi.cz/ext/Stavoviskodrogy.html>. Zde je však nutno současně podotknout, že uvedené stanovisko bylo v květnu roku 2012 nahrazeno novým, nazvaným „Odborné stanovisko k problematice posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami“ (dostupné na webových stránkách http://soudnilekarstvi.cz/03_pro_odborniky/).

Podle dosavadního zkoumání tzv. analytický princip není možno uplatnit u všech „jiných“ návykových látek, lze jej však uplatnit u návykových látek, které jsou v praxi zcela převažující. Jedná se konkrétně o substance 9-THC, Amfetamin, Methamfetamin, 3,4-Methylendioxyamfetamin (MDMA), Morfin, Kokain, Benzoyllecgonin (viz aktualizované stanovisko Výboru České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie ČLS JEP). Lze předpokládat, že s rozvojem vědeckých poznatků nejenom v České republice, ale i v zahraničí, se okruh návykových látek, u nichž lze bezpečně uplatnit tzv. analytický princip, bude postupem času rozšiřovat.

Předložený návrh v návaznosti na výše uvedené vědecké poznatky předpokládá, že v právním řádu by měly být vyjmenovány látky, u nichž lze uplatnit analytický princip, a to s uvedením tzv. cut off hodnot (mezních hodnot, při jejichž dosažení je již řidič nepochybně ovlivněn na svých ovládacích a rozpoznávacích schopnostech). Z praktického hlediska, a to i s ohledem na negativní zkušenosti s uváděním návykových látek přímo v příloze k zákonu o návykových látkách, jakož i s ohledem na legislativní řešení zvolené v oblasti trestního práva (viz nařízení vlády k provedení trestního zákoníku), se navrhuje, aby zákon sám přímo nestanovil seznam návykových látek, u nichž se uplatní analytický princip, ale aby obsahoval zákonné zmocnění k vydání prováděcího právního předpisu, kterým by mělo být nařízení vlády, neboť předmětná oblast se přímo dotýká působnosti hned několika ministerstev (zejména Ministerstvo dopravy, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra). Nařízení vlády by pak stanovilo seznam návykových látek, u nichž se uplatní analytický princip, včetně stanovení mezních hodnot (tzv. cut off hodnot). V důsledku toho by odpadla potřeba nechat v každém jednotlivém případě zpracovat znalecký posudek z oboru psychiatrie a postačovaly by pouze výsledky toxikologických zjištění, což by s sebou nutně přineslo nemalou finanční úsporu na straně orgánů veřejné moci a také zrychlení celého procesu. Navíc by nařízení vlády obsahovalo relativně stručnou úpravu, kterou by v případě vývoje na poli vědeckého poznání bylo možné snadno aktualizovat.

U ostatních, nevyjmenovaných látek, u nichž stávající vědecké poznatky neumožňují stanovení jednoznačných mezních hodnot a tudíž ani využití analytického principu, by se oproti současnému stavu nic nezměnilo a muselo by probíhat standardní zkoumání jako doposud. Takových látek je sice celá řada, avšak v praxi představují, pokud jde o počet odhalených případů řízení vozidel pod jejich vlivem, naprostou menšinu.“

[17] Prováděcím nařízením, které provedlo zmocnění obsažené v ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu ve znění od 17. 8. 2013, je nařízení č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, které nabylo účinnosti dne 2. 4. 2014.

[18] Předmětného jednání, za které byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, se dopustil dne 12. 11. 2013, tedy po účinnosti zákona č. 233/2013 Sb., který změnil ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, ale před účinností prováděcího nařízení č. 41/2014 Sb. Toto prováděcí nařízení vlády tedy nemůže být na danou věc aplikováno jako právní předpis, neboť by se jednalo o pravou retroaktivitu, která je v oblasti trestání nepřípustná – srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002 – 27. S tam uvedenými mezními hodnotami určujícími ovlivnění řidiče návykovou látkou je však podle názoru Nejvyššího správního soudu možné pracovat jako s podkladem pro úvahu o řešení otázky, neboť tyto hodnoty vychází z odborného stanoviska České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie České lékařské společnosti J. E. Purkyně k problematice posuzování ovlivnění řidičů návykovými látkami – srov. Pavel Bušta a Jan Kněžínek, *Komentář k zákonu o silničním provozu*, Wolters Kluwer, 2016, výklad k § 5 zákona.

[19] Stanovení těchto mezních hodnot tedy zjevně nepodléhalo právně-politickému rozhodnutí normotvůrce (jako např. použití hodnoty věci při určení, zda pachatel bez zbytku naplnil skutkovou podstatu krádeže ve smyslu § 205 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů), ale vycházelo ze současného odborného stavu poznání fungování těchto návykových látek, jak vyplývá nejen z výše citované důvodové zprávy a příslušného komentáře, ale i z článku *Okamžitý trest pro řidiče, kteří řídí pod vlivem drog* publikovaného v časopisu Bezpečnost a hygiena práce, č. 4, ročník 2014.

[20] Ostatně i samotný Nejvyšší soud dospěl k závěru, že mezní hodnoty uvedené v nařízení č. 41/2014 Sb. je možné použít jako podklad pro úvahy stran dokazování v soudním řízení trestním v případě trestného činu, který se stal před nabytím účinnosti tohoto prováděcího předpisu – srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 8. 2015, sp. zn. 3 Tdo 897/2015. Stanovení míry návykové látky, po jejímž dosažení je ovlivněna řidičova schopnost ovládat vozidlo, je totiž otázkou ryze odbornou, medínskou, jak ostatně konstatuje i krajský soud v napadeném rozsudku, jejíž zodpovězení náleží příslušným odborníkům. Příslušná právní úprava zákona o silničním provozu ve znění účinném po 17. 8. 2013, včetně nařízení vlády č. 41/2014 Sb., přitom z těchto odborných závěrů vychází, neboť stanoví, že u nejčastěji se vyskytujících návykových látek (mezi něž patří i u žalobce zjištěný metamfetamin), jejichž účinky na organismus člověka jsou podrobněji prozkoumány, je možné paušálně stanovit hranici, od níž platí, že je řidič z důvodu působení takové návykové látky ovlivněn ve své schopnosti řídit vozidlo.

[21] Za takovéto situace proto nebylo nutné, aby správní orgány prováděly další podrobnější dokazování ve vztahu k přesnému určení míry ovlivnění žalobce z důvodu nálezu 143 ng/ml metamfetaminu a 13 ng/ml amfetaminu v jeho krevním séru. S ohledem na prohloubení znalostí odborné veřejnosti ve vztahu k působení „často používaných“ návykových látek to nebylo potřeba, neboť jakékoli další znalecké zkoumání by vycházelo právě z těch závěrů České lékařské společnosti J. E. Purkyně, která byla důvodem pro výše popsanou změnu zákona o silničním provozu. Proto nebylo potřebné, aby správní orgány u jednání uskutečněných po 16. 8. 2013 prováděly podrobné znalecké zkoumání ohledně míry ovlivnění řidiče u těch návykových látek, které se pak objevily v nařízení vlády č.

pokračování

41/2014 Sb., které vycházelo z obecně akceptovaných odborných závěrů, a to i když pro toto období nebylo ihned vydáno citované prováděcí nařízení vlády. Opačný přístup totiž vede k přílišnému formalismu, neboť v důsledku akceptace závěru krajského soudu by zůstalo nepotrestáno jednání, které i podle tehdejších odborných znalostí bylo zcela zjevně v rozporu se zákonem.

[22] Nejvyšší správní soud má tedy za to, že správní orgány dostatečně prokázaly naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu ve spojení s § 5 odst. 2 písm. b) téhož předpisu účinného po 17. 8. 2013. Hodnota 143 ng/ml zjištěná v krvi žalobce jednoznačně dokládá, že v inkriminované době byl pod vlivem této návykové látky, neboť tato hodnota několikanásobně překračuje hodnotu 25 ng/ml, která je podle nejnovějších odborných zjištění považována za hraniční pro závěr o ovlivnění řidiče takovou návykovou látkou.

[23] Pokud krajský soud v tomto směru odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ohledně podrobného prokazování ovlivnění schopnosti pachatele vykonávat provozovanou činnost, je nutné poukázat na to, že tato judikatura (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 8. 2015, sp. zn. 3 Tdo 897/2015 nebo usnesení ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. 7 Tdo 979/2015) se vztahuje k prokázání spáchání trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 274 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kde znakem objektivní stránky je stav vylučující způsobilost k vykonávané činnosti (zde ve vztahu k řízení vozidla), což je z hlediska stanovení schopnosti vykonávat takovou činnost na stupnici plně způsobilý (neovlivněný návykovou látkou), ovlivněný návykovou látkou a nezpůsobilý k výkonu činnosti z důvodu působení návykové látky, ten nejvyšší stupeň. Určení, zda se v konkrétním případě jedná o tento stupeň, musí být v souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího soudu předmětem znaleckého zkoumání, neboť hranice, po jejímž dosažení je dotýčný člověk nezpůsobilý k výkonu činnosti (zde řízení vozidla) je u každé osoby jiná s ohledem na jeho individuální charakteristiky. Jelikož se však jedná o znak skutkové podstaty trestného činu, musí být tento znak orgány činnými v trestním řízení zkoumán a zjištěn, v opačném případě totiž nelze hovořit o tom, že vytýkané jednání je trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 274 trestního zákoníku. Tyto závěry Nejvyššího soudu se přitom nemohou jednoduše přenést na nyní projednávanou věc, neboť znakem skutkové podstaty citovaného přestupku je už samotné ovlivnění schopností řidiče, přičemž ve vztahu k tomuto ovlivnění se již moderní věda shodla na určitých východiscích stran stanovení minimální hranice návykových látek v krvi, u níž platí, že dokládá toto ovlivnění řidičských schopností.

[24] Nejvyšší správní soud tudíž uzavírá, že pokud správní orgány jako důkaz provedly znalecký posudek znalce z oboru toxikologie, který zjistil určité hodnoty metamfetaminu v krvi žalobce a který obsahuje nejen závěry o hodnotách zjištěných u žalobce, ale i obecné úvahy o ovlivnění metamfetaminem v závislosti na zjištěných hodnotách této látky v krvi, a pokud zároveň odkázaly na odborné stanovisko České společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie České lékařské společnosti J. E. Purkyně, dostatečně tím prokázaly, že žalobce byl dne 12. 11. 2013 kolem 07:40 hodin při řízení motorového vozidla ještě pod vlivem této návykové látky. Uvedené stanovisko totiž výslovně uvádí, že v případě některých návykových látek (mezi tyto substance zařazuje metamfetamin) lze řidič považovat za ovlivněného takovou návykovou látkou, byly-li překročeny arbitrárně dané

koncentrační meze takové látky v krevním vzorku řidiče, přičemž u metamfetaminu je hraniční mez v krevním stanovena na hodnotu 25 ng/ml.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[25] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu k závěru, že byl naplněn tvrzený důvod pro podání kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., aniž by bylo třeba aplikovat ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost je proto důvodná a Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[26] Podle ustanovení § 110 odst. 4 s. ř. s. „*zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.*“ Nejvyšší správní soud totiž dospěl s ohledem na výše uvedené k závěru, že správní orgány dostatečně prokázaly, že žalobce byl ovlivněn při řízení motorového vozidla dne 12. 11. 2013 návykovou látkou metamfetamin.

[27] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 věty první s. ř. s. také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2016

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu